

TYOLOGIE MIKROREGIONŮ ČESKA

Radim Perlín, Marek Komárek, Miroslav Marada, Tomáš Havlíček, Vít Jančák, Pavel Chromý, Hana Bednářová

Typologie mikroregionů Česka podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále ORP) a správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (dále POÚ) z hlediska jejich rozvojového potenciálu nabízí příležitost pro formulaci diferencovaných nástrojů rozvoje. Typologie je založena na analýze rozsáhlého souboru vstupních dat popisujících jak vnitřní možnosti a bariéry rozvoje, tak i vnější rámce každé územní jednotky. Vstupní data byla shromážděna za obce a následně integrována do správních obvodů ORP a POÚ. Hodnocení každého sledovaného regionu je provedeno podle jeho vnitřních možností a vnějších vlastností a umožňuje diferencovat území do rozdílných typů, které mají výrazně odlišné předpoklady a možnosti zajišťovat svůj vlastní rozvoj. Článek vyhodnocuje výsledky typologie a upozorňuje na možnosti interpretace dosažených výsledků. Text představuje další pohled na regionální diferenciaci prostředí Česka a umožňuje lépe poznat významné vlastnosti rozdílných typů území. Právě diferenciaci území podle schopnosti a možností zajišťovat rozvoj je klíčovým parametrem pro dobré nastavení nástrojů jak regionální, tak i státní (evropské) podpory regionálního rozvoje.

Úvod

V souvislosti s posttotalitní transformací i v reakci na nedávnou světovou finanční krizi došlo v Česku k prohloubení nejen společenských, ale také regionálních rozdílů. Předmětem odborných diskuzí se proto v posledních desetiletích staly otázky související s výběrem vhodných ukazatelů pro hodnocení regionální diferenciaci, ale také s analýzou podmínek a mechanismů diferenciaci územního rozvoje – zejména těch, které přispívají k růstu rozdílů mezi regiony.

V hodnocení regionálních rozdílů si dnes nevystačíme s pouhým popisem rozmístění problémových jevů. Jako nezbytné se jeví analyzovat rovněž proměny jak vnějších rámců, tak vnitřních podmínek regionálního vývoje a rozvoje. Vedle polohy regionu v regionálním systému, míry územní koncentrace obyvatelstva a funkcí jako rámuje (vnějších) podmínek, je z hlediska úspěšnosti rozvoje regionů stěžejní i aktivita rozmanitých subjektů lokálního a regionálního rozvoje. Tu lze velmi zhruba ztotožnit s kvalitou lidského a sociálního kapitálu, tedy s vnitřním (endogenním) potenciálem rozvoje. Nerovnoměrný vývoj společnosti, podmíněný působením mnoha přírodních, historických, politických, geopolitických i hospodářských faktorů, vedl k asymetrickému uspořádání obou zmíněných typů potenciálu, a tedy i k existenci územně diferencovaných problémů rozvoje, specifických např. pro metropolitní oblasti či pro rozmanité typy venkova. Rozvojo-

vé problémy a možnosti se mohou lišit i z hlediska různého geografického měřítka – od celostátních, vázaných na evropský nebo globální kontext až po lokální problémy konkrétní malé obce. Vlastní hodnocení rozdílů mezi regiony a vytváření typologií by tak dnes mělo využívat oba typy zmíněného potenciálu a mělo by přispívat k hledání efektivních nástrojů rozvoje udržujících vývojově nutnou polarizaci prostoru v sociálně udržitelné míře.

Představované dílčí výsledky aktuálního projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále MMR) vznikly v rámci programu Technologické agentury ČR (TA ČR) BETA s názvem Socioekonomický vývoj nemetropolitních oblastí České republiky se zřetelem na rozvojové potřeby jednotlivých regionů. Projekt, který řeší výzkumné centrum RURAL na Přírodovědecké fakultě UK, představuje příležitost, jak propojit dosavadní poznání základního geografického výzkumu v problematice periferních regionů [viz např. Hampl, Gardavský a Kühnl 1987; Musil, Müller 2008; Perlín, Kučerová, Kučera 2010, Jančák a kol. 2008; Ženka, Pavlík, Slach 2017] a aplikovaný výzkum pro potřeby regionální politiky. Řešení je zaměřeno na hodnocení typologie regionů Česka podle jejich rozvojového potenciálu a na hledání možností a forem podpory pro tyto regiony, s důrazem na nemetropolitní, tedy venkovské oblasti. Výstup projektu mimo jiné slouží jako podklad pro přípravu Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, pro nově připravovanou Koncepti rozvoje venkova a pro další koncepční do-

kumenty MMR. Cílem tohoto příspěvku je pak představit použitý přístup k vymezení typů regionů, a výsledek tak předložit k odborné diskuzi.

Zdroje dat a metodika tvorby typologie

Vymezení typů regionů bylo provedeno na základě hodnocení regionálního systému Česka jako celku, včetně největších měst. Tím je zajištěno zahrnutí regionálních rozdílů mezi metropolitním územím a periferním územím na celostátní úrovni. Nejedná se tedy o typologii pouze venkovských (nemetropolitních) oblastí, při kterém by při vypuštění nejvýznamnějších center došlo ke snížení absolutních regionálních rozdílů. Je také skutečností, že rozvoj venkova nelze provádět bez kontextu situace spádových středisek jako přirozených center. Samotná regionální centra navíc nejsou vždy jen úspěšně se rozvíjející a důsledky rozvoje, nebo stagnace jsou sledovatelné jak v jádře, tak mají dopady i na jeho zázemí.

Představovaná typologie je zpracována ve dvoji územní podrobnosti. Pro potřeby MMR je vymezení zpracováno v úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (206 jednotek), které zajišťují lepší územní celistvost vymezených oblastí a zároveň jsou klíčovými administrativními jednotkami zodpovědnými v budoucnu za distribuci rozvojové pomoci. Jak ale ukázalo detailnější vymezení na úrovni 394 jednotek obvodů pověřených obecních úřadů, větší správní obvody ORP skry-

ly významnou část jejich vnitřní heterogenity. Obecným příkladem je rozdílné zařazení do typů obvodu POÚ ležících v dosídlených oblastech, proti jádrovým POÚ se sídlem ORP v oblasti s kontinuálním vývojem (např. POÚ Nové Hradky vs. Trhové Sviny, Poběžovice vs. Domažlice aj.). Příkladem vnitřně diferencovaného území, které leží celé v dosídleném pohraničí, je ORP Krnov, kde se typově naprosto vymyká periferní oblast POÚ Osoblaha. Na Kolínsku či Rakovnicku pak v rámci jediného ORP nalezneme hned čtveřici typově diferencovaných správních obvodů pověřených obecními úřady. Autoři vymezení předpokládají, že podrobnější regionální typologie, tedy vnitřní diferenciací území ORP, bude v koncepčních materiálech zohledněna při přidělování pomoci na konkrétní rozvojové nástroje.

Prvním nutným krokem bylo shromáždění nejaktuálnějších dat, která vhodně indikují rozvojový potenciál z hlediska vnějších i vnitřních podmínek sledovaných územních jednotek. Veškerá data byla získána v podrobnosti podle obcí. Data za obce byla následně sloučena do vyšších územních jednotek, a to jak do správních obvodů pověřených obecními úřady, tak později, na základě požadavku MMR, i do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V rozsáhlé databázi, která vznikala z veřejných i neveřejných zdrojů prakticky celý rok 2018, jsou zařazeny běžné základní demografické informace (počty sňatků, rozvodů či narozených a zemřelých) nebo počty obyvatel v různých letech umožňující vývojovou analýzu formou tzv. indexů změny počtu obyvatel. Nechybějí ani data z Registru ekonomických subjektů (RES) a z Městské a obecní statistiky (občanská vybavenost obcí) nebo interní data České pošty, data volební statistiky, dostupnosti veřejné dopravy nebo data o počtu exekucí a další dílčí datové zdroje.

Málo dostupné jsou finanční ukazatele, které by charakterizovaly „bohatství“ územních jednotek, jež by mohlo být konfrontováno s jejich rozvojovým potenciálem. Snahou autorů bylo získat např. agregovaná data o výběru daně z příjmu podle základních administrativních jednotek. Tato data, která

Finanční správa Ministerstva financí ČR vede a spravuje, by mohla velmi dobře pomoci hodnotit ekonomickou vyspělost území a lze předpokládat, že její regionální diferenciací bude na území Česka významná.

Databáze v třídění podle obcí obsahuje celkem 214 základních ukazatelů, které byly v některých případech dále agregovány do komplexnějších charakteristik. Z nich zmiňme jak běžně používané indexy změny počtu obyvatel, index stáří nebo index vzdělanosti, tak také nově konstruované agregátní ukazatele, např. index dopravní obslužnosti nebo index ekonomické diverzity vyjádřený na základě zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky.

Metodika tvorby typologie vychází z dlouhodobě sledovaného a mnohokrát prověřeného konceptu diferenciací prostředí (viz výše v úvodu), který vychází jak z populační velikosti regionu, a struktury osídlení (do značné míry vyjadřující polohu regionu, tedy vnější podmínky), tak také z kvality a stability jeho lidských zdrojů (vnitřní zdroje). Pro souhrnné stanovení vnějších (polohových a velikostních) podmínek a vnitřních (lidské zdroje) faktorů byla použita faktorová analýza syntetizující různé proměnné do menšího počtu obecnějších faktorů. Hlavními výstupy z této analýzy se stala dvojice faktorů složená ze čtyř, resp. z pěti původních proměnných. Faktor s názvem vnější podmínky (zjednodušeně nazývaný též „exponovanost“) byl excerpován z následujících ukazatelů:

- Funkční velikost přepočtená na obyvatele – jedná se o vážené počty pracovních míst a míst ve školách, ukazatel tak zdůrazňuje obslužnou funkci, nikoliv pouze rezidenční.
- Podíl obyvatel žijících v malých obcích (do 250 obyvatel), který hodnotí roztržitost osídlení v jednotce, tedy zejména charakter jejího zázemí.
- Index ekonomické progresivity sestavený jako diferencovaně vážené podíly zaměstnaných v sektorech hospodářství a dosahuje vyšší hodnoty v regionech s vyšším podílem terciálních a kvartérních odvětví.
- Diverzita ekonomické struktury, která byla sestavena na základě

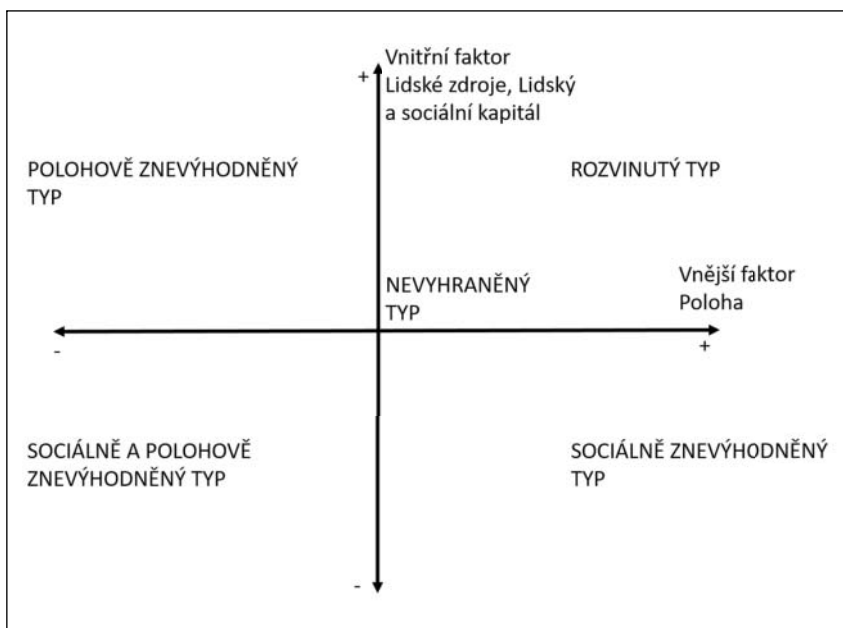
zastoupení zaměstnanosti v celkem dvanácti ekonomických sektorech. Vycházíme z předpokladu, že regiony s rozmanitější ekonomickou základnou jsou méně náchylné k růstu nezaměstnanosti při ekonomických krizích nežli regiony s jednostranně orientovanou ekonomickou strukturou.

Druhý faktor souhrnně vyjadřuje endogenní (vnitřní) rozvojový potenciál (zjednodušeně též „lidské zdroje“). Zařazené dílčí proměnné charakterizují vnitřní kvality, které mohou vést k úspěšnému využití podmínek vnějších, a tedy k rozvoji regionu. Faktor zahrnuje následující ukazatele:

- Index vzdělanosti, sestavený jako diferencovaně vážený podíl obyvatel podle dosaženého vzdělání. Index tedy dosahuje vyšších hodnot tam, kde je vzdělanější obyvatelstvo.
- Nezaměstnanost byla vyjádřena jako podíl počtu registrovaných nezaměstnaných na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel v regionu (data z evidence Ministerstva práce a sociálních věcí).
- Podnikavost obyvatel byla hodnocena jako podíl počtu ekonomických subjektů z RES a počtu ekonomicky aktivních obyvatel regionu.
- Podíl obyvatel regionu s alespoň jednou vyhlášenou exekucí na počtu obyvatel regionu (data poskytnutá portálem mapaexekuci.cz).
- Podíl voličů nesystémových stran ze statistické databáze Českého statistického úřadu (volby.cz). Jednalo se o podíl voličů prokazatelně extrémistických stran v parlamentních volbách v roce 2017 na celkovém počtu oprávněných voličů v dané administrativní jednotce.

Míru, jakou se vyčíslené faktory projevují v územních jednotkách, vyjadřuje faktorové skóre. Na jeho základě můžeme prohlásit, že první faktor se projevuje pozitivně v jednotkách s hustým osídlením, vyšší nabídkou pracovních příležitostí a příznivější skladbou hospodářství. Druhý faktor se pozitivními hodnotami faktorových skóre projevuje v jednotkách s vyšší vzdělaností a podnikavostí, a naopak s nižší nezaměstnaností, slabší tendencí volit nesystémové strany a s menší

zátěží vyhlášenými exekucemi. Vynesením hodnot faktorových skóre do dvouosé soustavy souřadnic lze znázornit pozici hodnocených územních jednotek z uvedených dvou hledisek. Regiony s podobnými vnějšími i vnitřními podmínkami se pak v tomto grafu shlukují blízko sebe. Právě takto definované umístění konkrétní územní jednotky v jednom ze 4 kvadrantů umožňuje rozdělit hodnocené POÚ, resp. ORP do 4 základních kategorií a jako pátý typ vymezit ta POÚ, resp. ORP, která mají svoje umístění nedaleko pomyslného středu soustavy (byl posunut do těžiště souboru jednotek, do bodu $[-0,3; +0,3]$) a nejsou a nejsou z hlediska použitých faktorů vyhraněné. Schematické rozdělení územních jednotek do jednotlivých typů je naznačeno v obrázku 1.

Zdroj: Vlastní výpočty

Obr. 1: Rozdělení územních jednotek do typů podle hodnoty faktorového skóre

Výsledná typologie

Výsledky rozdělení územních jednotek obvodů ORP, resp. POÚ do typů podle rozvojového potenciálu jsou znázorněny v mapách na obrázku 2 a 3.

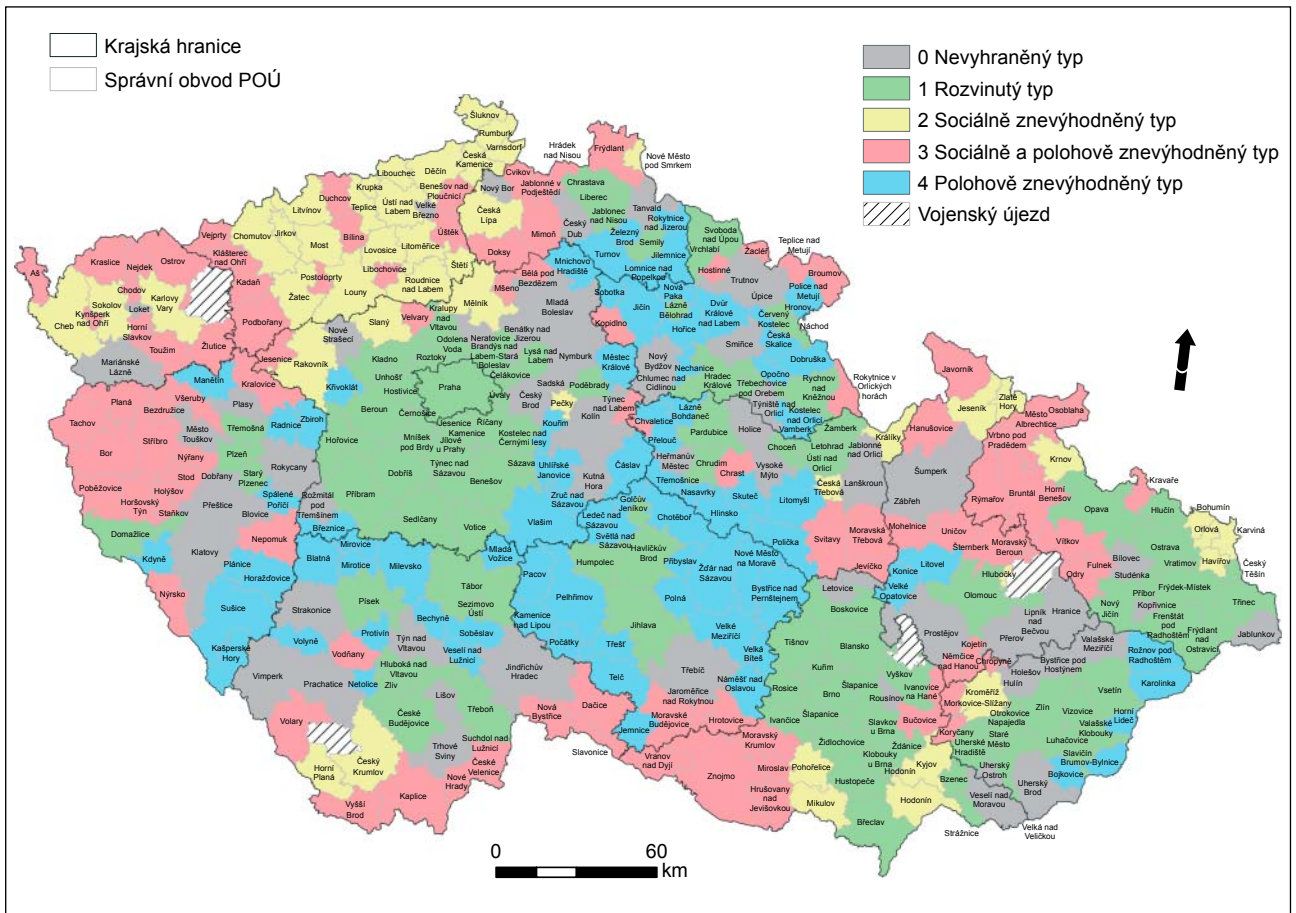
První, nejméně úspěšné regiony s příznivým vnitřním i vnějším potenciálem, jsou pojmenovány jako **rozvinutý typ** (celkem 49 ORP). Nalezneme v něm zejména metropolitní zázemí hlavních a úspěšných center osídlení (Pra-

ha, Brno atd.), ale např. také podhůří Orlických hor nebo oblasti tradičních a velkých obcí na Zlínsku a Uherskohradištsku. V detailnějším hodnocení podle POÚ (64 POÚ) je ale možné sledovat v oblasti podhůří Orlických

Zdroj: Vlastní výpočty

Obr. 2: Typologie správních obvodů ORP podle rozvojového potenciálu

Obr. 3: Typologie správních obvodů POÚ podle rozvojového potenciálu

hor relativně významnou heterogenitu hodnocených jednotek. Také v celé řadě dalších území se naopak prosazuje kvalita hierarchicky nižších jednotek, např. na Domažlicku, Písecku, v Krkonoších či na jižní Moravě, a dlouhodobě se vylepšující pozice významnějších center na Vysočině.

Druhý, **sociálně znevýhodněný typ** (celkem 29 ORP) je tvořen regiony s lepším vnějším polohovým potenciálem, tj. hustým osídlením se sítí větších měst, ovšem se zhoršenými kvalitami lidských zdrojů, vyjádřenými potenciálem vnitřním. Při hrubém zjednodušení je možné tento typ charakterizovat jako typ, jehož rozvoj brzdí zhoršená kvalita lidského kapitálu a sociální problémy, a to navzdory relativně výhodné poloze. Geograficky je tento typ zastoupen vcelku pochopitelně na většině území Ústeckého kraje s přesahem na Mělnicko a Rakovnicko, v části strukturálně podobné oblasti v Moravskoslezském kraji východně od Ostravy, ale také v oblastech vymezených opako-

vaně jako hospodářsky slabé – v regionech ORP Mikulov, Břeclav a Hodonín nebo na Jesenícku. Při pohledu na větší územní detail (celkem 45 POÚ) je tento typ poměrně homogenní, pouze v oblasti Karlovarska jsou některé obvody POÚ zařazeny do tohoto typu, ač v rámci celého ORP mají poněkud odlišný charakter. Platí ale, že se celá řada POÚ na jižní Moravě pohybuje na hranici tohoto a rozvinutého typu, jsou tedy jakýmsi přechodovým typem.

Třetím v pořadí je **sociálně a polohově znevýhodněný typ** (celkem 45 ORP) s nepříznivými hodnotami faktorového skóre v obou komplexních faktorech. Název typu implikuje mimořádně zhoršené jak polohové, tak i sociální podmínky pro kvalitní život. Tento typ se vyskytuje především v příhraničních oblastech v periferní poloze, kde došlo k odsunu původního obyvatelstva a k následnému, převážně nedostatečnému dosídlení. Po více než 70 letech se zde stále významně projevuje faktor vysídlení – a to především v hod-

nocení sociálního prostředí (blíže viz např. výzkumy Jančáka a kol. [2008, 2010], Bernarda [2011], Chromého a kol. [2011] a dalších). Kromě téměř souvislé oblasti na Karlovarsku, Chebsku a Tachovsku, se tento typ prosadil i v jižní části Šumavy a dále v regionu České Kanady, na jihu Českomoravské vrchoviny. Podobné charakteristiky má i Jesenícko a jeho podhůří. Vnitřní hranice typu dosti přesně kopíruje rozšíření původního německého obyvatelstva. Typ je také vymezen v oblasti moravské vnitřní periferie, na hranici mezi spádovými regiony Brna a Zlína, v oblasti Chřibů a Ždánického lesa. Při pohledu na větší územní detail (celkem 97 POÚ) je celý typ mnohem méně výrazný a dokazuje to především výraznou vnitřní diferencovanost správních obvodů ORP. Zvláště dobře je to patrné na Karlovarsku, kde jsou obvody POÚ s většími městy zařazeny do sociálně znevýhodněného typu, zatímco venkovské regiony patří stále mezi sociálně i polohově znevýhodněné typy.

Čtvrtým vymezeným typem je **polohově znevýhodněný typ** (celkem 51 ORP). Kvalita lidských zdrojů je v těchto regionech na relativně vysoké úrovni (někdy se blíží rozvinutým oblastem). Tyto regiony ale neleží v exponované poloze. Velmi zjednodušeně lze konstatovat, že v tomto typu jsou obyvatelé relativně úspěšní navzdory nevhodné poloze a řídkému zalidnění území. Typ tvoří souvislou oblast od západočeské Šumavy a Pošumaví po krajskou jižní a východní hranici Středočeského kraje s přesahem na Vysočinu a do severovýchodních Čech a lze jej s jistou mírou nepřesnosti ztotožnit s tradičně vymezovaným regionem vnitřní periferie [Musil 1988]. Při pohledu přes podrobnější jednotky POÚ (celkem 82) je možné sledovat časté mísení POÚ zařazených do polohově znevýhodněného typu s POÚ vymezenými jako rozvinutý typ POÚ a zařazenými do nevyhraněného typu, kde tvoří venkovské zázemí jednotek se sídlem ORP. Tato diferenciací dále dokládá vysokou míru vnitřní heterogenity území obvodů ORP, která by měla být při přípravě rozvojové politiky zohledněna.

Pátý vymezený, **nevyhraněný typ** (celkem 32 ORP), vznikl vyčleněním hodnot faktorových skóre regionů nacházejících se na kontinuální škále kolem středu soustavy, tj. zhruba kolem těžiště souboru v rozmezí -0,3 až +0,6 faktorového skóre na obou osách. Tyto územní jednotky jsou zpravidla charakterizovány silným (dříve okresním) centrem a jeho rozsáhlým zázemím. Tento typ již netvoří souvislý územní vzorec a jeho zástupci představují spíše silné regionální jednotky v jinak venkovském prostoru, které ve sledovaném celostátním souboru skutečně dosahují středních hodnot i v dílčích vstupních charakteristikách. Při pohledu na větší územní detail (celkem 64 POÚ) je možné sledovat, že zatímco na vyšší regionální úrovni ORP je indikován právě tento nevyhraněný typ, v detailnějších podrobnostech pak skrývá trojici a místy i čtveřici od sebe naprosto odlišných subregionů obvodů POÚ. Např. v rámci nevyhraněného správního obvodu ORP Kolín nalezneme POÚ Pečky zařazené do sociálně znevýhodněného typu, polohově znevýhodněný typ re-

prezentuje správní obvod POÚ Kouřim a sociálně a polohově znevýhodněný typ zastupuje správní obvod POÚ Týnec nad Labem, zatímco samotný Kolín se svým nejbližším zázemím zůstává nevyhraněný. Do tohoto typu dále patří i velké nevyhraněné regiony, které nalezneme především severně od Kolína (Poděbradsko, Nymbursko a Mladoboleslavsko), dále pak ORP na hustě osídlené středovýchodní Moravě. V detailnějším členění podle POÚ se pak tento typ nachází téměř v celém Česku mimo pražskou a brněnskou rozvojovou oblast a mimo region Vysočiny.

Závěrečné poznámky

Představená typologie regionů podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností státní správy předkládá aktuální pohled na regionální diferenciaci Česka. Typologie intuitivně odpovídá geografickému hodnocení Česka, kdy rozvinutý typ regionů přibližně odpovídá úspěšným metropolitním oblastem, méně rozvinutý sociálně znevýhodněný typ odpovídá problematickým metropolitním oblastem a regionálním centrům, sociálně a polohově znevýhodněný typ je reprezentován zejména tzv. vnějšími periferiemi. Polohově znevýhodněný typ přibližně odpovídá dříve definovaným vnitřním periferiím. S jistou dávkou generalizace můžeme konstatovat, že třetí, čtvrtý a pátý (nevyhraněný) typ představují nemetropolitní oblasti, kterým by měla politika regionálního rozvoje věnovat zvýšenou pozornost, a to spolu s druhým typem, který má sice více metropolitní charakter, ovšem s omezeným lidským kapitálem. To vše při vědomí, že pro každý typ bude nutné uplatnit specifický přístup k řešení problémů, včetně volby odlišných nástrojů rozvoje.

Autoři prezentované typologie regionů jsou si vědomi i omezení provedených hodnocení, která spočívají např. v nedostupnosti určitých dat, v odhlédnutí od významu polohy vůči zahraničí nebo v potřebách zadavatele pracovat s relativně „hrubými“ územními jednotkami státní správy (ORP). Vznikla však typologie, která kromě tradičního hodnocení diferenciací území podle geografické polohy, tedy členění

na jádrové a periferní oblasti, zavádí do hodnocení dimenzi kvality lidského a sociálního kapitálu, a lépe vypovídá nejen o problémech, ale i o potřebách jednotlivých typů regionů. Právě kvalita lidských zdrojů, či šířeji sociálního prostředí, se ve shodě s řadou již realizovaných výzkumů [Blažek, Netrdová 2009; Bernard a kol. 2019; Ženka, Pavlík, Slach 2017] jeví jako klíčová. Navržená typologie regionů představuje dobrý základ pro přípravu a uplatňování územně diferencovaných přístupů orgánů státu i regionálních orgánů veřejné správy, ke stanovení specifických rozvojových programů a definování nástrojů regionálního rozvoje. Ty by měly být tzv. ušity na míru konkrétním regionům a jejich potřebám. Zatímco fyzickou odlehlost území lze řešit pomocí relativně levných a rychlých opatření regionální politiky (podpora internetizace, posilování dopravní obslužnosti veřejnou dopravou, budování kapacitní dopravní infrastruktury aj.), kvalitu lidských zdrojů v území, míru integrity a identifikace obyvatel s územím nebo regionální milieu lze měnit jen velmi pozvolna, s dlouhodobou perspektivou. Nesnadné je i překonávání negativních efektů sociálního kapitálu, jako je korupce, neúčinné investice nikoliv v zájmu rozvoje, ale v zájmu investora či vyšší míra svazujícího sociálního kapitálu související se zakořeněností komunit v území a s omezenou schopností přijímat inovace. Právě na tyto problémy je proto nezbytné zaměřit další zkoumání jednotlivých typů regionů s využitím potenciálu šetření kvalitativní povahy (dotazování obyvatel, klíčových osobností regionů, zástupců územní správy atd.) a výzkumu účinnosti nástrojů regionální politiky přímo v terénu. Bez těchto navazujících přímých zjištění by typologie regionů vytvořená na bázi hodnocení statistických dat zůstala pouze formálním rámcem.

Použité zdroje:

- BERNARD, J. (2011): Endogenní rozvojové potenciály malých venkovských obcí – obtížné hledání a měření jejich vlivu. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 47, 4, 745–775.
- BERNARD, J., ed. a kol. (2019): *Nic se tedy neděje... Životní podmínky na periferním venkově*. Nakladatelství SLON, Praha.

- BLAŽEK, J., NETRDOVÁ, P. (2009): Can development axes be identified by socio-economic variables? The case of Czechia. *Geografie*, 114, 4, 245–262.
- HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V., KÜHNEL, K. (1987): *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Univerzita Karlova, Praha.
- CHROMÝ, P., JANČÁK, V., MARADA, M., HAVLÍČEK, T. (2011): Venkov – žitý prostor: regionální diferenciacce percepce venkova představiteli venkovských obcí v Česku. *Geografie*, 116, 1, 23–45.
- JANČÁK, V., HAVLÍČEK, T., CHROMÝ, P., MARADA, M. (2008): Regional differentiation of selected condition for the development of human and social capital in Czechia. *Geografie*, 113, 3, 269–284.
- JANČÁK, V., CHROMÝ, P., MARADA, M., HAVLÍČEK, T., VONDRÁČKOVÁ, P. (2010): Sociální kapitál jako faktor rozvoje periferních oblastí: analýza vybraných složek sociálního kapitálu v typově odlišných periferiích Česka. *Geografie*, 115, 2, 207–222.
- MUSIL, J. (1988): Nové pohledy na regeneraci našich měst a osídlení. *Územní plánování a urbanismus*, XV, 2, 67–72.
- MUSIL, J., MÜLLER, J. (2008): Vnitřní periferie v České republice jako mechanismus sociální exkluze. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 44, 2, 321–348.
- PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*, 115, 2, 161–187.
- ŽENKA, J., PAVLÍK, A., SLACH, O. (2017): Resilience of metropolitan, urban and rural regions: a Central European perspective. *Geoscape*, 11, 1, 25–40.

RNDr. Radim Perlín, Ph.D.

Mgr. Marek Komárek

doc. RNDr. Miroslav Marada, Ph.D.

RNDr. Tomáš Havlíček, Ph.D.

RNDr. Vít Jančák, Ph.D.

doc. RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.

Mgr. Hana Bednářová

Výzkumné centrum RURAL

Přírodovědecká fakulta

Univerzita Karlova

ENGLISH ABSTRACT

A typology of Czech micro-regions, by Radim Perlín, Marek Komárek, Miroslav Marada, Tomáš Havlíček, Vít Jančák, Pavel Chromý and Hana Bednářová

The typology of micro-regions of the Czech Republic as based on the system of municipalities with extended powers and administration wards of authorized municipalities offers an opportunity to formulate differentiated tools for development. This typology is based on the analysis of a large set of input data that describe internal opportunities and/or barriers for development as well as various external features of each territory. Input data were collected and integrated within administration wards of municipalities with extended powers and authorized municipal offices. Assessing each region by its internal opportunities and external characteristics makes it possible to differentiate between various types of territories with diverse prerequisites for development. The article evaluates the results of the typology, comments on various options of interpretation, provides knowledge about some important features of various types of territories and presents a new approach to the regional differentiation of the Czech Republic. Classification by abilities and opportunities to develop is a key parameter for the adjustment of tools of regional, nationwide and European support for regional development.